

Przeworsk, dnia 12.01.2012 r.

Biuro Senatorskie
Senator RP
Andrzej Matusiewicz
ul. Piłsudskiego 1/9, 37-200 Przeworsk

Szanowny Pan
Minister Sprawiedliwości
Jarosław Gowin
Al. Ujazdowskie 11
Warszawa

Szanowny Panie Ministrze!

W związku z projektem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych, utworzenie zamiejscowych wydziałów w niektórych sądach rejonowych oraz zmiany rozporządzenia w sprawie sądów apelacyjnych, okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości, zgłaszam interwencję w tej sprawie w oparciu o art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora.

Względy ekonomiczne nie mogą być jedyną przesłanką tej reorganizacji, gdyż istnienie sądów rejonowych w mniejszych miastach powiatowych musi uwzględniać zagwarantowanie dogodnego dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości, uwzględniać odległość sądu od miejsca zamieszkania stron, tradycje historyczne, a także funkcje Państwa w zakresie władzy sądowniczej.

Projektowana reorganizacja odbywa się jak dotąd bez szerokich konsultacji w środowiskach sędziowskich, a dopiero po protestujących uchwałach Rad Miejskich i Powiatowych w pośpiechu zwoływane są spotkania z przedstawicielami zainteresowanych samorządów w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Jestem Senatorem RP w okręgu 58 obejmującym 7 powiatów południowo – wschodniej części województwa podkarpackiego od powiatu sanockiego po lubaczowski w sumie około 280 kilometrów odległości.

W tym obszarze projekt przewiduje likwidację trzech Sądów Rejonowych w Lesku, Lubaczowie, Przeworsku i utworzenie w ich miejsce Wydziałów Zamiejscowych /Karny i Cywilny/ Sądu Rejonowego w Jarosławiu i Sądu Rejonowego w Sanoku.

Taka reorganizacja doprowadzi do utrudnienia dostępu do sądu dla mieszkańców powiatu bieszczadzkiego, leskiego, lubaczowskiego i przeworskiego.

Sąd Rejonowy w Lesku jest terytorialnie właściwy dla powiatu bieszczadzkiego i leskiego i obejmuje 8 gmin: Lesko, Baligród, Cisna, Olszanica, Solina, Ustrzyki Dolne, Czarna, Lutowiska o łącznej powierzchni 2364 km² i liczbie mieszkańców 48.948, przy czym w stolicy powiatu bieszczadzkiego w Ustrzykach Dolnych nie ma aktualnie Sądu Rejonowego, tylko zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Lesku.

Sąd Rejonowy w Sanoku jest terytorialnie właściwy dla miasta Sanok i 7 gmin: Besko, Bukowsko, Komańcza, Sanok, Tyrawa Wołoska, Zagórz, Zarszyn o łącznej powierzchni 1225 km² i liczbie mieszkańców 94.617.

Zarówno teren objęty właściwością Sądu Rejonowego w Lesku, jak i w Sanoku jest specyficzny ze względu na dużą powierzchnię, dużą ilość sołectw (84) rozrzuconych

w znacznej od siebie odległości, słabo rozwiniętą infrastrukturę drogową i trudno dostępne tereny, szczególnie w okresie zimowym.

Niemniej na tym obszarze w okresie zaboru austriackiego po 1867 r. istniały sądy w Ustrzykach Dolnych, Lesku i Baligródzie, podobnie w II Rzeczypospolitej, z tym że od 1920 r. były to Sądy Grodzkie, a w PRL w 1952 r. zostały przemianowane na Sądy Powiatowe.

Sądy Rejonowe spełniają ważną rolę w miastach powiatowych jako atrybut władzy sądowniczej, stanowią o społecznym prestiżu tych miast i ich reorganizacja na wydziały zamiejscowe spowoduje degradację miast powiatowych, co jest sprzeczne z celami reformy samorządowej z 1998 r. i powstaniem powiatów.

Przypomnę, że wcześniej zlikwidowano wydziały pracy w małych Sądach Rejonowych.

Niefortunnym wyznacznikiem tej reorganizacji jest limit sędziów Sądu Rejonowego ustalony najpierw na 10 sędziów, a później na 14 sędziów, a jednocześnie pominiętego kryterium ilości rozpoznawanych spraw w poszczególnych wydziałach i kryterium zaległości co świadczy o sprawności tych małych sądów w rozstrzygnięciu spraw.

Sprawność prowadzenia postępowań sądowych wymaga bowiem, aby sąd orzekający był blisko miejsca zdarzenia, zamieszkania stron, świadków i innych uczestników postępowania sądowego.

Dojazd do sądu bardziej oddalonego byłby znacznym utrudnieniem dla mieszkańców. Przykładowo z Wetliny /Gm. Cisna/ do Sanoka jest 70 km, w przypadku likwidacji Wydziału Ksiąg Wieczystych w Sądzie Rejonowym w Lesku osoba prowadząca działalność agroturystyczną w Gminie Cisna i zamierzająca zaciągnąć kredyt hipoteczny musiałaby pokonać tę odległość, aby otrzymać odpis zwykły księgi wieczystej.

W rzeczywistości ta reorganizacja to przeniesienie kosztów na zwykłego obywatela, a w tych powiatach jest dwucyfrowe bezrobocie oscylujące w granicach 13 – 20%.

Inny przykład dotyczy ilości rozpoznawanych spraw przez Sąd Rejonowy w Przeworsku w roku 2010: wpływ spraw do Wydziałów Karnego i Cywilnego – 7.509, załatwienia – 7.532, do Wydziału Ksiąg Wieczystych – 8.069, załatwienia – 8.011. Na podobnym poziomie kształtuje się w roku 2011.

Likwidacja sądów rejonowych wiąże się z likwidacją poszczególnych etatów administracyjno – gospodarczych, co spowoduje dalszy wzrost bezrobocia na naszym terenie. Pracownicy administracji sądowej są wyspecjalizowanymi urzędnikami i przejście ich do pracy na inne stanowiska w administracji publicznej (gdzie brak jest wolnych etatów) wymagałoby ich odpowiedniego przeszkolenia, co powoduje kolejne koszty.

Argument używany przez autorów reorganizacji, że sędziowie z małych sądów będą orzekać również w innych sądach budzi wątpliwości natury konstytucyjnej w związku z treścią art. 180 ust. 2 stanowiącym, że **przeniesienie sędziego do innej siedziby lub na inne stanowisko wbrew jego woli może nastąpić jedynie na mocy orzeczenia sądu i tylko w przypadkach określonych w ustawie.**

Zatem przeniesienie sędziego do pracy w innym sądzie nie może wynikać z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, gdyż zmiany reorganizacyjne nie wynikają ze zmiany granic okręgów sądowych.

Likwidacja Sądu Rejonowego w Lubaczowie i utworzenie Wydziału Zamiejscowego z Wydziałami Cywilnym i Karnym wiąże się z likwidacją Wydziału Rodzinnego i Nietletnich oraz Wydziału Ksiąg Wieczystych, które funkcjonowałyby przy Sądzie Rejonowym w Jarosławiu, a odległość pomiędzy najbardziej wysuniętą na północ Gminą Narol w powiecie lubaczowskim, a Jarosławiem wynosi 70km.

W powiecie lubaczowskim jest budowane przejście graniczne Budomierz – Hruszew, które ma być oddane do użytku w 2013 r. Spowoduje to wzrost spraw karnych z Kodeksu karnego skarbowego i przestępczości przygranicznej i konieczne będzie zwiększenie obsady sędziów orzekających w Wydziale Karnym.

Wszystkie budynki Sądów Rejonowych zostały w ostatnich latach wyremontowane, przystosowane do prowadzenia postępowań w oparciu o sprzęt elektroniczny, odnowione zostały sale rozpraw i ich wyposażenie i ograniczenie liczby wydziałów w poszczególnych w/w Sądach byłoby też przejawem niegospodarności.

Zmniejszenie przewlekłości postępowań sądowych w sądach rejonowych wielkich miast powinno następować przez zwiększenie w nich etatów kadry sędziowskiej i urzędniczej, ale nie kosztem małych sądów rejonowych.

Samorządy powiatowe i miejskie Leska, Lubaczowa i Przeworska podjęły stosowne stanowiska w przedmiocie likwidacji Sądów Rejonowych w ich miastach.

Przedstawione tam argumenty powinny doprowadzić do powtórnej analizy zamierzonej reorganizacji i jej zakresu przy szerokiej konsultacji z udziałem zainteresowanych organów jednostek samorządu terytorialnego i samorządów sędziowskich (Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Okręgu i Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Apelacyjnych).

Panie Ministrze, ufam, że głos samorządowców zostanie uwzględniony przy opracowywaniu tego rozporządzenia.

Łączę wyrazy szacunku
Senator RP
Andrzej Matusiewicz
Z-ca Przewodniczącego
Komisji Samorządu Terytorialnego
i Administracji Państwowej

Do wiadomości:

- 1/ Rady Miejskie i Powiatowe, Burmistrzowie
i Starostowie Leska, Lubaczowa i Przeworska,
- 2/ Prezes Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie,
- 3/ Prezes Sądu Okręgowego w Przemyślu,
- 4/ Prezesi Sądów Rejonowych w Lesku,
Lubaczowie i Przeworsku.